

การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ

สุภา จรตล*

ดร.โชคชัย สุธาเวช**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการแก่คนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ตามหลักอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการต่อการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการศึกษา พบว่า การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูและการจ้างงานคนพิการ โดยหน่วยงานของรัฐได้มีบริการด้านการจ้างงานแก่คนพิการด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว การฝึกอบรม และการบรรจุงาน

ปัญหาในการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ คือ ตำแหน่งงานที่รองรับความพิการทุกประเภทมีน้อย ขาดเครื่องมือเครื่องใช้อำนวยความสะดวกให้กับคนพิการในการเข้าถึงสิทธิได้แก่ ไม่มีล่ามภาษามือสำหรับคนหูหนวก เครื่องมือการสื่อสารสำหรับคนตาบอด การเดินทางไปทำงานคนพิการประสบปัญหาการเดินทาง เนื่องจากระยะทางระหว่างสถานประกอบการกับบ้านพักคนพิการไกลกันมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐควรยึดถือการปฏิบัติตามหลักการแนวคิดในการจัดบริการทางด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการเป็นการเฉพาะ โดยคำนึงถึง อนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) และปรับปรุงสาระของพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันมากขึ้น ควรมีการเตรียมความพร้อมขององค์การภาครัฐที่มีต่อการขยายการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ มีการกำหนดนโยบายและมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนระบบต่างๆภายในหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ขององค์การภาครัฐที่มีต่อการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ มีจัดการ

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตั้งศูนย์กลางบริการด้านการจ้างงานคนพิการที่ใกล้บ้าน งบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการประเภทต่างๆ งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการจัดหางานให้คนพิการมีงานทำ และการทำงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงคนพิการในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในท้องถิ่นจะต้องมีความอดทนสูงในการรับรู้เรื่องของคนพิการที่มาใช้บริการจัดหางานตามความต้องการของคนพิการ

คำสำคัญ : การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ทฤษฎีระบบ อนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูและการจ้างงานคนพิการ คนพิการ

Abstract

The purposes of the research topic on, “The State Employment Service Management for Persons with Disabilities”, were to study the condition of service provision to persons with disabilities of Department of Employment, Ministry of Labor according to the sub-agreement No. 159 regarding vocational rehabilitation and employment (for persons with disabilities) B.E. 2526 (1983), to study problems and obstacles of the state employment service management for persons with disabilities of Department of Employment, Ministry of Labor, to study satisfaction of persons with disabilities toward employment service management of Department of Employment, Ministry of Labor, and to study approaches to the development of the state employment service management for persons with disabilities. This research was a qualitative research, by using the methods of documentary study and in-depth study.

Research findings showed that the state employment service management for persons with disabilities was consistent to the sub-agreement No. 159 regarding vocational rehabilitation and employment (for persons with disabilities) B.E. 2526 (1983) whereby the governmental division had provided employment service to persons with disabilities in terms of providing consultation, giving advice, training and job matching.

Problems in the state employment service management for persons with disabilities were inadequate work positions available for all types of disabled persons, the lack of tools and facilities for persons with disabilities in accessing to their rights, including the lack of interpreter of sign language for persons with hearing impairment, communication tools for persons with visual impairment, traveling to work as persons with disabilities have problems in traveling due to long distance between workplace and homes for the disabled persons.

Recommendations from this research were that the governmental divisions must particularly work in compliance with the principles/concepts of the state employment service management

for persons with disabilities, by considering the sub-agreement No. 159 regarding vocational rehabilitation and employment (for persons with disabilities) and improve the contexts of Promotion and Development of Quality of Life for Disabled Persons Act B.E. 2550 (2007) to be more consistent to the current situation. Additionally, there should be preparation of the governmental organization for expansion of the state employment service management for persons with disabilities, and also the formulation of policy and measures more seriously prior to any changes in the system within the divisions, public relations of the government in employment service management for persons with disabilities. There should be the establishment of the center for employment service for disabled persons nearby their homes, and budget for procuring facilities for different types of disabled persons as budget is important for recruitment of disabled persons, and proactive approach in accessing to disabled persons in the local. Officials working in the area must have high tolerance in perceiving various aspects relating to persons with disabilities who come to use employment service according to their needs

Keywords: The State Employment Service Management, System theory, Sub-agreement No. 159 Concerning Vocational Rehabilitation and employment (for Persons with disabilities)

ที่มาและสภาพปัญหา

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงความหมายของสิทธิมนุษยชนในมาตราที่ 3 ว่า “สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ด้วยเหตุนี้เองกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 4 จึงกล่าวถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา นี้ให้ความคุ้มครองรวมถึงคนพิการ เพื่อให้มีโอกาสได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป ให้ความสำคัญกับคนพิการให้มีความสามารถและการพัฒนาตนเอง ไม่เป็นภาระให้กับผู้อื่น ใช้กำลังของตนเอง ที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ แล้วก็สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มศักยภาพ มีส่วนร่วมในสังคม และที่สำคัญสามารถประกอบอาชีพร่วมกับคนปกติทั่วไป ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมาตรา 54 กล่าวถึง บุคคลซึ่งพิการและทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ นอกจากนี้ในการดำเนินงานด้านคนพิการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันรัฐบาลยังได้มีการประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ขึ้นแทนพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 อีกด้วย โดยด้านคนพิการฉบับที่ 2 ที่ได้ตระหนักถึงการพัฒนาคูณภาพชีวิตคนพิการและการฟื้นฟูสมรรถภาพคน

พิการในด้านต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ สังคม เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างเป็นองค์รวม ตลอดจนจนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนคนพิการที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น (www.tddf.or.th/tddf/library/files/doc/library อ้างในถึง ศุภลักษณ์ คล้ายบุญ, 2551) ด้วยเหตุนี้เอง ประชาชนทุกคนจึงมีสิทธิเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้ง การได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ ฯลฯ

องค์การสหประชาชาติ เป็นองค์กรระหว่างประเทศ ที่มีการดูแล การส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการอย่างกว้างขวางมาโดยตลอด มีการติดต่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศองค์การสมาชิกอย่างเป็นรูปธรรม การสนองความต้องการของคนพิการ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ในทุกรูปแบบต่อประเทศกำลังพัฒนา ตลอดจนรณรงค์เรื่องสิทธิ และความเท่าเทียมกันในสังคมเพื่อคนพิการ เป็นการให้คนพิการกับคนปกติที่สามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้ รัฐบาลของไทยก็ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับคนพิการเพิ่มมากขึ้นโดยได้จัดกิจกรรมการบริการให้กับคนพิการมากขึ้น และมีการคุ้มครองในเรื่องการประกอบอาชีพของคนพิการตามระดับมาตรฐานสากล โดยร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการกำหนดและออกปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และอนุสัญญาและปฏิญญาสากลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีงานทำของคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาฉบับที่ 159 อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน(คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) ขององค์การสหประชาชาติ เพื่อให้คนพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป สิทธิของคนพิการ ดังกล่าว ได้นำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย เพื่อเป็นการคุ้มครองและเป็นหลักประกันให้กับคนพิการได้มีสิทธิเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป สามารถที่จะเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดผลประโยชน์ต่อคนพิการ เพื่อเป็นการให้บริการทางด้านอาชีพแก่คนพิการนั้นมีความสอดคล้องกับหลักการสากลในปัจจุบันทำให้ทุกคนทั่วโลกยอมรับการให้คนพิการนั้นได้รับความเท่าเทียมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาเข้าสู่ระดับมาตรฐานสากล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า “คนพิการ” เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่จะได้รับสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีอาชีพของคนพิการ ซึ่งในปัจจุบันยังคงพบว่า คนพิการถูกกีดกันด้านการประกอบอาชีพ อันเนื่องมาจากคนพิการไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้เทียบเท่ากับคนปกติทั่วไป ถึงแม้ว่าภาครัฐพยายามที่จะจัดบริการทางด้านอาชีพให้แก่คนพิการเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงบริการทางด้านอาชีพของรัฐแก่คนพิการ ผู้วิจัยเห็นว่า หลักการอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ เป็นเสมือนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ และครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดหางานให้แก่คนพิการ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้คนพิการสามารถอยู่ในระบบการจ้างงานที่เหมาะสมและมีความมั่นคงในการทำงาน ตามหลักการของการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานสำหรับคนพิการ โดยยึดหลักการเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันและการปฏิบัติต่อคนพิการทั้งชายและหญิง

โดยเหตุที่อนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน(คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) ขององค์การสหประชาชาติ เป็นอนุสัญญาที่เน้น“การมีส่วนร่วมและความเสมอภาคอย่างเต็มที่” และแผนปฏิบัติการโลกแบบครบวงจรว่าด้วยคนพิการซึ่งจำเป็นต้องจัดให้มีมาตรการต่างๆ ที่พึงได้ผลทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงถึงเป้าหมายของ “การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่” ของคนพิการในด้านการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางสังคม และเป้าหมายของ “ความเสมอภาค” ด้วยการพิจารณาถึงความจำเป็นที่ต้องให้หลักประกันเรื่องความเสมอภาคในโอกาสและการปฏิบัติต่อคนพิการทุกประเภท สำหรับการจ้างงาน ในส่วนที่ 2 ว่าด้วยหลักการของการฟื้นฟูอาชีพและนโยบายการจ้างงานสำหรับคนพิการในมาตราที่ 3 และ มาตราที่ 4 ดังนี้

มาตรา 3 นโยบายดังกล่าวต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการรับรองว่า มาตรการต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อการฟื้นฟูอาชีพได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนพิการทุกประเภท และมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการจ้างงาน ในตลาดแรงงานที่เปิดโอกาสให้แก่คนพิการ

มาตรา 4 นโยบายดังกล่าวต้องตั้งอยู่บนหลักการในเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างคนงานพิการและคนงานทั่วไป โดยต้องเคารพต่อความเท่าเทียมกันในโอกาสและการปฏิบัติต่อคนพิการทั้งชายและหญิง มาตรการพิเศษที่มีอยู่ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความเท่าเทียมกันในโอกาสและการปฏิบัติระหว่างคนงานพิการและคนงานอื่นๆ ต้องไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนงานอื่นๆ

และส่วนที่ 3 ว่าด้วยการดำเนินงานในระดับชาติเพื่อการพัฒนาการฟื้นฟูอาชีพและการบริการจัดหางานให้แก่คนพิการในมาตราที่ 7 มาตราที่ 8 และมาตราที่ 9 คือ

มาตรา 7 เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจต้องใช้มาตรการต่างๆ เพื่อจัดให้มีการแนะแนวอาชีพ การฝึกอาชีพ การบรรจุนาน การจ้างงาน และบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสามารถทำให้คนพิการ มีความมั่นคง มีการจ้างงานและมีความก้าวหน้าในอาชีพ การบริการที่ใช้สำหรับคนงานโดยทั่วไปต้องปรับใช้ตามความจำเป็นเท่าที่จะเป็นไปได้และเหมาะสม

มาตรา 8 มาตรการต่างๆ ต้องมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้มีการก่อตั้งและการพัฒนาการฟื้นฟูอาชีพ และ การบริการจัดหางานให้แก่คนพิการในพื้นที่ชนบทและชุมชนที่ห่างไกล

มาตรา 9 รัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องมุ่งเน้นให้มีการจัดฝึกอบรมและการจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพ การบรรจุนานและการจ้างงานคนพิการ

ผู้วิจัยจึงเห็นควรวินิจฉัยที่จะนำเอาหลักอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) ขององค์การสหประชาชาติ มาใช้ในประเทศไทย โดยเลือกมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานของคนพิการ มาศึกษาถึงการปฏิบัติจริงต่อการให้ความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วม ความเสมอภาคของคนพิการที่พึงได้รับความเท่าเทียมกับคนทั่วไป และทางเจ้าหน้าที่ของรัฐสมควรได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนในการบริการการจ้างงานของคนพิการให้เป็นระบบ โดยจัดให้มีการแนะแนวอาชีพ การฝึกอาชีพ การบรรจุนาน การจ้างงาน เป็นต้น เพื่อให้คนพิการนั้น

ได้รับบริการด้านอาชีพจากรัฐทั่วถึงให้มีความมั่นคง รักษาสถานภาพ และมีความก้าวหน้าในการทำงานอย่างเหมาะสม และส่งผลให้คนพิการสามารถเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข

จากที่ได้กล่าวมามีหลายหน่วยงานที่ทำการดูแลคนพิการเพิ่มมากขึ้น เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการจัดบริการทางด้านอาชีพให้แก่คนพิการในเรื่อง การจดทะเบียนคนพิการ การกั๊ยมในการประกอบอาชีพ เป็นต้น ส่วนหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการจัดบริการด้านอาชีพให้แก่คนพิการ ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ซึ่งมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดหางาน และคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544 และย่อมมีการใช้หลักการสากลคืออนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานสำหรับคนพิการ ที่ทางรัฐบาลได้ดำเนินการอยู่ ดังนั้น กรมการจัดหางานในฐานะหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการมีงานทำให้คนพิการ ในทุกอาชีพทุกประเภท โดยในปีงบประมาณ 2554 (ตุลาคม 2553- พฤษภาคม 2554) สามารถดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการทุกประเภทได้ 1,433 คน ได้รับการบรรจุงาน 845 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.97 ของจำนวนผู้สมัครงานพิการทั้งหมด ซึ่งแบ่งประเภทความพิการได้ดังนี้

1. ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 393 คน
2. ประเภทความพิการทางการได้ยิน จำนวน 169 คน
3. ประเภทความพิการทางการมองเห็น จำนวน 48 คน
4. ประเภทความพิการทางการเรียนรู้ จำนวน 1 คน
5. ประเภทความพิการทางจิตใจ จำนวน 7 คน
6. ประเภทความพิการทางสติปัญญา จำนวน 26 คน และไม่ระบุประเภทความพิการ จำนวน 201 คน ซึ่งสูงกว่าปีงบประมาณ 2553 ทั้งปีงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 0.37 (กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) อย่างไรก็ตามแม้ว่าการดำเนินงานในด้านการส่งเสริมอาชีพจะมีคนพิการเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีคนพิการที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมอยู่แสดงให้เห็นว่าคนพิการบางส่วนยังไม่ได้รับโอกาสและการดูแลเท่าที่ควร จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐจะต้องคำนึงถึงในส่วนนี้เพิ่มขึ้น

จากสภาพปัญหาการจัดบริการด้านการจ้างงานของคนพิการโดยเฉพาะการเข้าถึงการบริการทางด้านอาชีพ และปัญหาของการบริการด้านอาชีพของรัฐแก่คนพิการ ที่คนพิการยังขาดโอกาสอยู่นี้ ทำให้ผู้วิจัยมองว่าหากได้มีการศึกษาอย่างจริงจังถึงสภาพปัญหาทั้งที่เกี่ยวกับการจัดการบริการทางด้านอาชีพของรัฐแก่คนพิการและยังพบปัญหาในส่วนของคนพิการด้วยนั้น จะมีปัจจัยสำคัญใดบ้างที่ภาครัฐจะสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้การจัดการบริการทางด้านอาชีพของรัฐแก่คนพิการสามารถทำได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้ประเด็นนี้นำมาสู่กระบวนการวิจัย เพราะหากได้มีการวิจัยที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ จะสามารถนำไปพัฒนา และหาแนวทางการจัดการบริการทางด้านจ้างงานของรัฐแก่คนพิการได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เนื่องจากกระทรวงแรงงาน มีความรับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการบริการทางด้านอาชีพของรัฐแก่คนพิการ ซึ่งส่งผลกระทบกับคนพิการส่วนหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้การจัดบริการทางด้านจ้างงานของรัฐแก่คนพิการได้อย่างทั่วถึง ภายใต้หลักการของอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน(คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) ขององค์การสหประชาชาติ ให้มีความสอดคล้องกับการจัดการบริการทางด้านอาชีพแก่คนพิการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives of Research)

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการแก่คนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ตามหลักอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ)
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการต่อการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ

ขอบเขตการวิจัย (Scope of Research)

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง การจัดบริการทางด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 ศึกษาสภาพการให้บริการเฉพาะด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการที่ดำเนินการโดยกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และกระบวนการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ (กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน) ในปัจจุบันโดยเทียบกับอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526)
 - 1.2 ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ
 - 1.3 ศึกษาความพึงพอใจของคนพิการต่อการบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการที่ได้รับในประเด็น การให้คำปรึกษาแนะแนวอาชีพ การฝึกอาชีพ และการบรรจุนาน
 - 1.4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน จากระบบเดิมที่มีอยู่และการให้บริการที่มีขึ้นใหม่
2. ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาเฉพาะคนพิการ 4 ประเภท ประกอบด้วย คนพิการทางการเคลื่อนไหว คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางจิตใจ โดยศึกษาที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือน ตุลาคม 2555 – มกราคม 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับเอกสารสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน(คนพิการ) ค.ศ.1983 (พ.ศ.2526) พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 การให้บริการทางด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ เครื่องมือที่

สำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อที่จะได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ ออกมาอย่างอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสาร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยและสังเคราะห์ โดยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ทั้ง 3 ด้านคือ การให้คำปรึกษาแนะแนวด้านการจ้างงาน การฝึกอาชีพ และการบรรจุนาน พร้อมทั้งศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานของผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะความพึงพอใจของคนพิการต่อบริการด้านการจัดหางาน ดังนี้

พึงพอใจมาก หมายถึง คนพิการที่ได้รับบริการด้านการจัดหางานครบทุกขั้นตอนจนได้รับการบรรจุนานให้ได้อ่านทำ

พึงพอใจ หมายถึง คนพิการที่ได้รับบริการตามขั้นตอนต่างๆ ของบริการจัดหางานของรัฐมากกว่า 1 อย่างขึ้นไป และไม่พบปัญหาอุปสรรคใดๆ ในการมาใช้บริการด้านการจ้างงาน

ไม่พึงพอใจ หมายถึง คนพิการที่มาใช้บริการด้านการจัดหางานประสบปัญหาอุปสรรค และไม่ได้รับการใดๆ ตามที่สมควรจะได้

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย (Results and Discussion)

1. การฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการตามหลักการของอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูและการจ้างงานคนพิการ ค.ศ.1983

จากกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน อนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) เป็นการส่งเสริมให้คนพิการสามารถอยู่ในระบบการจ้างงานที่เหมาะสมและมีความมั่นคงในการทำงาน เพื่อให้คนพิการสามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งอนุสัญญานี้ได้ครอบคลุมถึงคนพิการทางการเคลื่อนไหว คนพิการทางการได้ยิน และคนพิการทางสติปัญญา โดยให้ทางภาครัฐได้มีมาตรการส่งเสริมการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานให้กับคนพิการทุกประเภท

การมีหน่วยงานหลักเป็นผู้รับผิดชอบจัดหางานให้คนพิการโดยตรง ผู้ให้สัมภาษณ์โดยภาพรวมมีความคิดเห็นว่า ภาครัฐควรมีหลักการหรือแนวคิดในการจัดบริการทางด้านการจ้างงานคนพิการ เช่น ควรมีจัดให้มีหน่วยงานให้บริการด้านอาชีพแก่คนพิการเป็นการเฉพาะ เช่น สำนักงานส่งเสริมและ

พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรเป็นหน่วยงานหลักส่งเสริมสนับสนุนให้บริการด้านอาชีพแก่คนพิการที่มีความพิการหลากหลาย เนื่องจากมีเงินกองทุนที่เกิดจากการที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนมาดำเนินการให้บริการด้านอาชีพแก่คนพิการ ประกอบกับปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการด้านอาชีพแก่คนพิการมิได้มีเฉพาะกรมการจัดหางานเท่านั้น กรณีที่คนพิการต้องการฝึกอาชีพก็ต้องส่งคนพิการให้กรมการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นผู้ฝึกอบรม เป็นต้น

ในการดำเนินมาตรการจะต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านแรงงานและหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรของนายจ้างและลูกจ้าง องค์กรของคนพิการ หน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคม เป็นต้น และมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ นอกจากนี้ รัฐยังมีนโยบายที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพ การจัดหางาน การจ้างงาน หรือนโยบายอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ของคนทำงานทั่วไป

การฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการนั้น จะต้องเป็นไปตามเพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเปิด (Open Labour Market) มีอยู่ในรูปแบบของการสงวนอาชีพไว้เฉพาะสำหรับคนพิการ ซึ่งหากรัฐกำหนดอาชีพบางประเภท เช่น ชายลือตเตอรี งานนวดแผนไทย เป็นอาชีพคนพิการ และสนับสนุนให้คนพิการประกอบอาชีพดังกล่าว ก็จะไม่ถือเป็นการปฏิบัติตามหลักอนุสัญญา เนื่องจากไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือศักยภาพของคนพิการ และมีได้เป็นการส่งเสริมให้คนพิการที่มีโอกาสเท่าเทียมกับคนงานทั่วไป ในการเข้าถึงการจ้างงานในตลาดแรงงาน

สำหรับประเทศไทย มีกฎหมายฉบับหลักของชาติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ.2550 ในเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่คนพิการ การฝึกอบรมอาชีพ และการเข้าถึงตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจุบันได้ออกกฎกระทรวงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนลูกจ้าง 100 คน ต่อคนพิการ 1 คน

การปฏิบัติตามหลักการอนุสัญญาฉบับที่ 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) เป็นการดำเนินงานที่ต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ และจะต้องอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน

การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พบว่าเมื่อใช้หลักเกณฑ์การจัดบริการด้านอาชีพแก่คนพิการตามหลักสากลของอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ปรากฏว่า

1. บุคลากรของกรมการจัดหางาน ยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการด้านอาชีพคนพิการ และยังขาดประสบการณ์ในบางพื้นที่ แล้วยังเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เรื่องการจ้างงาน คนพิการ ยังไม่ดีพอกับการให้ข้อมูลกับคนพิการ

2. วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ เป็นส่วนสำคัญในการให้บริการด้านอาชีพคนพิการของรัฐ ยัง

ไม่เข้าถึงคนพิการที่มาใช้บริการ อุปสรรคไม่เพียงพอกับคนพิการทุกประเภท เช่นยังขาดอุปกรณ์ในการให้บริการด้านอาชีพคนพิการ เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ที่ไว้ใช้ในการสื่อสารให้กับคนพิการบางประเภท เช่นคนพิการทางการมองเห็น

3. สิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดบริการด้านอาชีพคนพิการ ยังพบเรื่องการเดินทางของคนพิการ และทางหน่วยของรัฐยังทำทางให้กับคนพิการ เช่น ลิฟท์ ทางเดิน เป็นต้น

4. กระบวนการขั้นตอนการให้บริการด้านอาชีพคนพิการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำด้านการจ้างงาน การฝึกอาชีพ และการบรรจุงาน ซึ่งส่วนนี้ก็อยู่ในหลักอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงานคนพิการ และทางรัฐได้มีการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำ เพื่อที่จะสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเปิด และส่งเสริมให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

5. ความพึงพอใจของคนพิการที่มาใช้บริการด้านการจ้างงานคนพิการ พบว่า คนพิการมีความพึงพอใจส่วนใหญ่ เพราะกรมการจัดหางานมีการให้คำแนะนำในการให้บริการด้านอาชีพแก่คนพิการเป็นอย่างดี และครบถ้วนเป็นกันเองเสมือนกับคนพิการคนหนึ่งในครอบครัว แต่บางครั้งการให้บริการด้านอาชีพคนพิการ อาจพบอุปสรรคบ้าง เช่น เอกสารอาจจะมีการล่าช้า เป็นต้น

การให้บริการด้านอาชีพคนพิการของรัฐตามหลักอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) โดยเน้นมุ่งเน้นให้คนพิการที่มาขึ้นทะเบียนหางานได้รับการบรรจุงานให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ กรมการจัดหางานก็ได้คำนึงถึงสภาพการจ้างงาน และสวัสดิการที่สถานประกอบการได้ให้แก่คนพิการว่ามีความเป็นธรรมหรือไม่ สถานประกอบการเอารัดเอาเปรียบคนพิการหรือไม่ และยังมีบริการด้านอาชีพคนพิการ ได้แก่ ให้คำแนะนำหรือปรึกษาแก่คนพิการที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ และติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับคนพิการเข้าฝึกอบรมอาชีพอิสระ การฝึกอาชีพ เมื่อคนพิการได้รับการบรรจุงานแล้วสามารถปรับตัวเข้ากับสถานที่ทำงานได้หรือไม่ โดยจะจัดเจ้าหน้าที่ไปตรวจเยี่ยมเป็นระยะ ๆ

2. ขั้นตอนการให้บริการด้านการจ้างงานแก่คนพิการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ได้มีการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการในการจ้างงานคนพิการ ตามมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ดังนี้

มาตรา 33 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผูปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของ

รัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

จะเห็นได้ว่ามาตรา 33 เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กับนายจ้าง เพื่อรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วน 100 คน ต่อ 1 คน จากคนปกติกับคนพิการเพื่อเป็นการช่วยเหลือคนพิการที่จะสามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ สอดคล้องกับหลักอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูและการทำงานคนพิการ

3. ผลการให้บริการจัดหางานคนพิการ

ตาราง รายงานผลการให้บริการจัดหางานให้คนพิการ เดือนตุลาคม 2554 – กันยายน 2555

การให้บริการจัดหางานและการส่งเสริมอาชีพคนพิการ										
เดือน	ตำแหน่งงานว่าง				ขึ้นทะเบียนหางาน			บรรจุนงาน		
	รวม	ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ตุลาคม	261	62	18	181	135	97	38	57	39	18
พฤศจิกายน	170	14	12	144	219	141	78	98	59	39
ธันวาคม	283	24	13	246	252	172	80	77	48	29
มกราคม	646	53	46	547	339	202	137	114	64	50
กุมภาพันธ์	763	169	85	509	528	359	169	242	165	77
มีนาคม	501	40	30	431	404	247	157	191	119	72
เมษายน	153	23	13	117	421	270	151	208	134	74
พฤษภาคม	148	8	11	129	429	256	173	154	90	64
รวม	2,925	393	228	2,304	2,727	1,744	983	1,141	718	423

ที่มา : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

ผลการให้บริการจัดหางานแก่คนพิการ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 ถึง เดือนกันยายน 2555 ในเวลา 8 เดือน ได้มีการสำรวจการให้บริการจัดหางานและการส่งเสริมอาชีพคนพิการ โดยตำแหน่งว่างทั้งหมด 2,925 คน มีการขึ้นทะเบียนหางานคนพิการทั้งหมด 2,727 คน และได้รับการบรรจุนงานทั้งหมด 1,141 คน เดือนกุมภาพันธ์มีการให้บริการจัดหางานมากที่สุด โดยตำแหน่งงานว่าง 763 ตำแหน่ง ได้ขึ้นทะเบียนหางาน 528 คน และได้บรรจุนงาน 242 คน ส่วนเดือนพฤษภาคมมีการให้บริการน้อยที่สุด โดยตำแหน่งงานว่างทั้งหมด 148 คน ได้ขึ้นทะเบียนหางาน 129 คน และได้รับการบรรจุนงาน 154 คน

จากการสัมภาษณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีการใช้บริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน คนพิการทางการเคลื่อนไหวมาใช้บริการด้านการจ้างงาน

จำนวน 9 คน คนพิการทางการได้ยินที่ได้มาใช้บริการด้านการจ้างงานคนพิการจนได้รับการบรรจุงาน จำนวน 1 คน และคนพิการทางการมองเห็นกับคนพิการทางการจิตใจไม่มาใช้บริการด้านการจ้างงาน

4. ปัญหาอุปสรรคในการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการ

การสัมภาษณ์ในวิจัยเรื่องการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ได้แก่ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการด้านการจ้างงานคนพิการ และคนพิการที่มาใช้บริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการโดยภาพรวม มีดังนี้

4.1 ปัญหาอุปสรรคในทัศนะของผู้บริหารด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ในการดำเนินงานการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการโดยรวม พบว่า

1) หน่วยงานยังขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการจัดหางานแก่คนพิการทางการมองเห็น เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับจัดซื้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ไว้สำหรับช่วยในการสื่อสารให้แก่คนตาบอด

2) คนพิการเลือกงานและแสดงความต้องการงานประเภท (Office) งานในสำนักงานเป็นส่วนใหญ่

3) การเดินทางไปทำงาน คนพิการประสบปัญหาการเดินทาง เนื่องจากระยะทางระหว่างสถานประกอบการกับบ้านพักคนพิการไกลกันมาก

4) ที่พักอาศัย การกินอยู่ในระหว่างอยู่ที่ทำงานกับการเดินทางไกลห่างจากที่ทำงานมาก

5) สุขภาพของคนพิการที่ต้องพบแพทย์เป็นประจำ ทำให้ต้องเดินทางไปโรงพยาบาลตามแพทย์นัดในระหว่างทำงาน

6) ครอบครัวของคนพิการปิดกั้นไม่ต้องการให้คนพิการไปทำงาน

4.2 ปัญหาอุปสรรคในทัศนะของเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญจัดบริการด้านการจ้างงาน และการให้บริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน คือ

1) ตำแหน่งงานที่รองรับความพิการทุกประเภทมีน้อย

2) ที่อยู่ของนายจ้าง/สถานประกอบการ และคนพิการที่อยู่ห่างไกลกัน คนพิการไม่สะดวกในการเดินทางไปทำงาน

3) คุณสมบัติ ความสามารถของคนพิการมักจะไม่ตรงกับความต้องการของนายจ้างหรือสถานประกอบการ

4) ขาดเครื่องมือเครื่องใช้อำนวยความสะดวกให้กับคนพิการในการเข้าถึงสิทธิ ได้แก่ ไม่มีล่ามภาษามือสำหรับคนหูหนวก เครื่องมือสื่อสารสำหรับคนตาบอด

4.3 ปัญหาอุปสรรคในทัศนะของคนพิการที่มาใช้บริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน คือ คนพิการทุกคนที่มาใช้บริการด้านการจ้างงานของรัฐไม่พบปัญหาอุปสรรคใดๆ ยกเว้นปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากตนเองและบริการทางการสังคมของรัฐ เช่น ลักษณะความพิการเฉพาะของคนพิการ การคมนาคมไม่สะดวก และการเข้าถึงการบริการด้าน

การจ้างงาน เป็นต้น

5. ข้อมูลการสัมภาษณ์คนพิการที่ได้รับบริการด้านอาชีพการจ้างงาน จากกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

การสัมภาษณ์คนพิการที่ใช้บริการด้านการจ้างงานคนพิการ ซึ่งมาใช้บริการด้านการจ้างงานของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน โดยสัมภาษณ์ ณ สถานที่บริการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ได้เพียงจำนวน 10 คน นับว่าเป็นตัวอย่างที่ไม่มากนัก ประกอบด้วยคนพิการทางการเคลื่อนไหวจำนวน 9 คน และคนพิการทางการได้ยินจำนวน 1 คน ส่วนคนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางสติปัญญา ไม่ปรากฏว่ามาใช้บริการในช่วงที่ผู้วิจัยมาเก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Recommendations)

จากการวิจัยเรื่อง การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่าการจัดบริการทางด้านการจ้างงานคนพิการนั้นมีการจัดบริการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน นั้นยังไม่เป็นไปตามอนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) มากนัก เป็นเพียงแค่นำหลักการ มาปรับใช้โดยยึดหลักของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในการปฏิบัติงานการจัดบริการและการให้บริการทางด้านการจ้างงานคนพิการ ตามมาตรา 33 เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เมื่อศึกษาลงในรายละเอียดทั้งจากบทสัมภาษณ์เชิงลึก ได้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการต่างๆ ของบุคลากรที่จะนำมาส่งเสริมให้คนพิการมาใช้บริการของรัฐ และอยากจะทำให้คนพิการได้รับการบรรจุงานเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนา ในเรื่องการจัดบริการทางด้านการจ้างงานคนพิการของรัฐ ดังต่อไปนี้ จากการวิจัยเรื่อง การจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่าการจัดบริการทางด้านการจ้างงานคนพิการนั้นมีการจัดบริการของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน นั้นยังไม่เป็นไปตามอนุสัญญา

1. การเตรียมความพร้อมขององค์การภาครัฐที่มีต่อการขยายการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ

หน่วยงานภาครัฐควรมีหลักการ/แนวคิดในการจัดบริการทางด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ เป็นการเฉพาะโดยตรง โดยคำนึงถึง อนุสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) พระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 อาจจะต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน ควรมีการกำหนดนโยบายและมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนระบบต่างๆภายในหน่วยงาน ควรให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่า บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ คนพิการ เจ้าของสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน และส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐที่จัดบริการทางการจ้างงานคนพิการนั้นได้มีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การประชาสัมพันธ์ขององค์การภาครัฐที่มีต่อการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ

หน่วยงานภาครัฐควรมีการสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ในการให้บริการด้านการจ้างงานให้คนพิการได้รับรู้ที่มาใช้บริการมากขึ้น จัดการตั้งศูนย์กลางบริการด้านการจ้างงานคนพิการที่ใกล้บ้าน เพื่อให้ทุกคนได้รับบริการด้านการจ้างงานคนพิการอย่างทั่วถึงแล้วก็รื้อรับบริการจนกว่าได้รับการบรรจุนาน

3. งบประมาณเพื่อจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการประเภทต่าง ๆ

งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการจัดหางานให้คนพิการมีงานทำ เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนพิการได้ส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้ในการจัดบริการด้านการจ้างงานของรัฐแก่คนพิการ เช่น การตั้งศูนย์ใกล้บ้าน เพื่อให้คนพิการสามารถมาใช้บริการได้อย่างง่ายขึ้น

4. การทำงานเชิงรุกเพื่อเข้าถึงคนพิการในท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในท้องถิ่นจะต้องมีความอดทนสูงในการรับรู้เรื่องของคนพิการที่มาใช้บริการ จัดหางานตามความต้องการของคนพิการ ต้องปรับให้เขาสภาพแวดล้อมในปัจจุบันในแต่ละที่ แต่ละท้องถิ่น ต่างกันไป ทำได้โดยผู้นำในท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ควรจะเป็นผู้นำในการสนับสนุนให้คนพิการมีงานทำ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อจำกัดที่นักวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้ จึงเห็นว่าการวิจัยครั้งต่อไป ควรดำเนินการเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นในเรื่องต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสภาพการให้บริการด้านการจ้างงานคนพิการตามหลักรหัสสัญญา 159 ว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการของบุคลากรกับประเภทคนพิการที่มาใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ทราบถึงความเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติงานกับประเภทคนพิการและการปฏิบัติงานของบุคลากรต่อไป

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบ การจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการของหน่วยงานภาครัฐกับการจัดบริการด้านการจ้างงานของสำนักงานจัดหางานเอกชน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารของหน่วยงานภาครัฐในการจัดบริการด้านการจ้างงานคนพิการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2539). พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534.

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2553). ทำเนียบหน่วยฝึกอาชีพคนพิการ. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงแรงงาน

กลุ่มงานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน. (2550). อนุสัญญา

ฉบับที่ 159 อนุสัญญาว่าด้วยการฟื้นฟูอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) ค.ศ. 1983 (พ.ศ. 2526).

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. พิมพ์ครั้งที่ 5 : กรุงเทพมหานคร: ร้านดีสุวรรณชัยพลาย เซอร์วิสรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550
ระภีภัทรวังษ์ภักดี. (2542). สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของคนพิการ : ศึกษากรณีผู้พิการทางการมองเห็น วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล สุภา จรดล
วัน เดือน ปีเกิด 7 สิงหาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2549-2552
 ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศิลปะจิตทัศน์)
 มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2553 - 2556
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
ที่อยู่ปัจจุบัน 82 หมู่ 5 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน
 จังหวัดนครปฐม 73110
E-mail : Jeaw_2008@hotmail.com
